

Pestprotocol

Versie 2020

CNS De Regenboog

Samen kleuren aan jouw toekomst

Inhoud

Inleiding	3
Pedagogisch uitgangspunt	3
Uitgangspunten pestprotocol	3
Wat is pesten?	4
Hoe wordt er gepest?	5
Kenmerken	5
Signalen	5
Partijen	6
Pesten op school, onze aanpak	7
Vijfsporenaanpak.....	7
Preventie	8
Rol van de antipestcoördinator (apc)	9
Bronnen	9
Websites	9
Ondertekening	10

Inleiding

CNS De Regenboog wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een klimaat waarin de kinderen zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Heel vaak lukt dat maar soms luk dat dat ook niet. We weten in ieder geval dat het niet vanzelf gaat.

Pedagogisch uitgangspunt

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan.

Op onze school vinden we het belangrijk dat leerlingen

- op zorgvuldige manier met andere leerlingen omgaan,
- op zorgvuldige manier met materialen omgaan en
- dat zij zich binnen de schoolomgeving gedragen.

Dit zijn de drie basisregels waaraan andere regels en dit pestprotocol aan kunnen worden opgehangen.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Het pestprotocol vormt de verklaring van de school, de ouders en de kinderen waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten pestprotocol

Ons pestprotocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van dit protocol laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot **samenwerking** om de problemen rond pesten aan te pakken.
2. De school is **actief** in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen **signaleren** en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit **preventieve** (les)activiteiten. De lessen sociaal-emotionele vorming. Ook zijn er preventielessen vanuit Indigo die op school gegeven worden.

Alle nieuwe ouders die hun kind bij school aanmelden wordt meegedeeld wat het beleid van de school in deze is, waarop hen wordt gevraagd hiermee akkoord te gaan. Dit pestprotocol is te vinden op de website van de school. www.cnsderegenboog.nl

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling **regelmatig en systematisch** bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. **We maken op school geen onderscheid in pesten en digitaal pesten. Pesten is pesten.** Al heeft digitaal pesten wel andere kenmerken die we in dit protocol ook zullen benoemen. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Het tast ook het gevoel van veiligheid en de sfeer aan. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen.

Het specifieke van **pesten** is vooral gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Je zou pesten als iets subjectief kunnen zien. Sommige kinderen ervaren dat ze gepest worden, terwijl hun omgeving dit niet zo zou kunnen zien. Het is belangrijk dat kinderen die aangeven dat ze gepest worden serieus genomen worden want zij ervaren hier de negatieve gevolgen van, ook al hebben leerkrachten en/of klasgenoten het idee dat het wel meevalt.

Uit onderzoek blijkt dat het ook niet uitmaakt of kinderen 'echt' gepest worden of niet: kinderen die het gevoel hebben gepest te worden, ervaren de negatieve gevolgen van het pesten, zoals angst en depressie. Dit laat zien dat pesten in sterke mate een subjectief verschijnsel is en dat de vraag of het wel 'echt' pesten is niet relevant is. www.stoppestennu.nl

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor leerkrachten betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

We spreken over **plagen** wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die hen later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Hoe wordt er gepest?

Kenmerken

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, whatsapp berichten sturen.

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjoorrenschoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.

Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.

Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten, uitsluiten van een groepsapp.

Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken, banden lek prikken, fietsen beschadigen

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

Pesten via de digitale (virtuele wereld) media: Het betreft het opzettelijk zwart maken of afkraken van iemand door middel van vervelende/negatieve comments of juist het groepsgewijs negeren van juist 1 persoon. YouTube, Facebook, Instagram, SnapChat, What's app en alle sociale media maken het heel gemakkelijk voor ons om allerlei foto's te laden en gelijk met de wereld te delen.

Kenmerken van pesten via media zijn:

Het gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig, onbereikbaar en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn.

De dader voelt zich minder geremd, waardoor meerdere mensen het te weten komen.

Niet enkel fysiek of sociaal dominante personen doen aan pesten via media.

Door zijn kennis van internet voelt de dader zich vaak machtiger dan het slachtoffer en denkt dan 'veilig achter de computer' zijn slag te kunnen slaan.

Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten want hij is nergens vrij; niet op het werk, school of thuis.

De impact van cyberpesten is groter dan bij gewoon pesten, want er zijn veel meer toeschouwers door het medium internet.

Cyberpesten is niet terug te draaien, vaak blijven de gegevens op internet bestaan, zodat het slachtoffer er jaren nadien nog mee geconfronteerd kan worden.

Signalen

Mogelijke signalen van gepest worden

- Niet meer naar school willen.
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan voorheen.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan.
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.

Partijen

De pester

De pester heeft anderen nodig om zijn rol goed te spelen. Deze rollen worden niet altijd bewust gekozen, daarom is het, om inzicht te krijgen in het proces rondom pesten, goed om te weten welke rollen er nog meer zijn.

De assistent

Een pester is niets zonder zijn assistent, er moet altijd wel iemand in de buurt zijn waar hij op kan vertrouwen en die hem aanmoedigt in zijn gedrag.

De meeloper

De meeloper heeft niet in de gaten dat hij een belangrijke facilitator is in het pestproces. Onbewust keurt hij het gedrag van de pester en zijn assistent goed, door bijvoorbeeld te zwijgen of te lachen als er iets gebeurt. Deze meeloper zal zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhoogt door zijn gedrag wel de status van de pester.

De buitenstaander

Het spreekwoord 'Wie zwijgt stemt toe' is op deze rol van toepassing. Dit is de grootste groep. Deze mensen weten dat er gepest wordt, maar ze doen niets. Ze lachen niet als er iets gebeurt, maar ze zullen er ook niets van zeggen. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en zijn assistent.

Het slachtoffer

Je bent anders dan andere kinderen. Misschien heb je rood haar? Ben je klein van stuk? Of heb je andere hobby dan de meeste kinderen uit je klas?

Als je systematisch, dus dat het vaker gebeurt, gepest wordt, dan sta je in de rol van slachtoffer.

De verdediger

Affectie is voor deze persoon belangrijker dan status, hij wil de relatie met mensen goed houden. Deze persoon zal niet direct iets doen, maar kan als de pesters uit de buurt zijn een grote steun zijn voor het slachtoffer, door bijvoorbeeld te zeggen dat hij het niet zo moet aantrekken.

Pesten op school, onze aanpak

Vijfsporenaanpak

Om pesten daadwerkelijk aan te pakken en op te lossen, wordt de zogenaamde **vijfsporenaanpak** van het pestprobleem gehanteerd. De Vijfsporenaanpak is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school. De Vijfsporenaanpak is bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer.

Voorafgaand aan deze aanpak is er altijd door de leerkracht contact gelegd met de ouders van het gepeste kind én de ouders van het pestende kind.

1. Hulp aan het gepeste kind

Wanneer bovenstaande activiteiten worden uitgevoerd, kan de hulp aan het gepeste kind nog altijd minimaal zijn. Onderstaande punten geven weer hoe hulp aan het gepeste kind geboden kan worden. Die hulp is altijd afhankelijk van de situatie, groep en leeftijd van het kind.

Wat we op school doen is het volgende:

- blijven luisteren naar wat er gebeurd is
- het probleem van het kind altijd serieus nemen
- met het kind en ouders overleggen over mogelijke oplossingen
- samen met het kind werken aan die oplossingen
- eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining)
- zorgen voor vervolgesprekken

2. Mobiliseren van de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep, te weten de leerlingen die meepesten uit angst of uit berekening; degenen die niet meepesten, maar die ook geen duidelijk stelling (durven te) nemen; de enkeling die niet ziet dat er in de klas wordt gepest en de enkeling, met een hoge status in de groep die het af en toe voor het slachtoffer opneemt, wordt gemobiliseerd door het maken en bespreekbaar houden van de regels.

3. Hulp aan de pester

De hulp aan pesters, eenmaal gesignaleerd, bestaat uit de volgende activiteiten:

a. Een juridisch gesprek voeren.

In dit gesprek wordt aan de leerling duidelijk gemaakt dat hij, ondanks de met elkaar gemaakte afspraken, toch geen veiligheid heeft geboden aan klasgenoten en dat de school hem hiervoor moet straffen.

b. Een aantal probleemoplossende gesprekken voeren.

Naast het voeren van een juridisch gesprek wordt altijd een aantal probleemoplossende gesprekken gevoerd. De doelen hiervan zijn:

- Achter de mogelijke oorzaak van pesten proberen te komen.
- Het empathisch vermogen van de pester proberen te vergroten.

c. Afspraken maken en controleren.

De ervaring leert dat, door deze activiteiten uit te voeren, het probleem in de meeste gevallen wordt opgelost. Blijft de leerling echter pesten, dan zijn de daaropvolgende activiteiten:

- Zwaardere straffen toekennen.

- De ouders voor een gesprek op school uitnodigen. Degene die het gesprek leidt beschikt over een kopie van het leerlingendossier waarin is opgeschreven welke pestactiviteiten de school heeft gezien en welke maatregelen de school ter aanpak heeft uitgevoerd. Ouders, hiermee geconfronteerd, kunnen dan het pestgedrag van hun kind niet meer ontkennen of bagateliseren. In dit gesprek wordt de hulp van de ouders ter oplossing van het probleem ingeroepen, waarna de ouders wordt gevraagd wat hun mening is over het voornemen hun kind te laten deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining.
- Als laatste middel wordt het traject van schorsing gebruikt, mogelijk gevolgd door verwijdering. Het middel van time-out, zoals beschreven in de schoolgids kan al in een eerdere fase worden ingezet.

4. Professionaliseren van het team

Het team kan, afhankelijk van de gevoelde behoeften, op verschillende manieren worden geprofessionaliseerd. Dit kan door teamscholing of door een individuele leerkracht te ondersteunen. Professionalisering zal in ieder geval plaatsvinden door middel van scholing bij het invoeren van een nieuwe methode sociaal-emotionele ontwikkeling.

5. Professionaliseren/betrokkenheid van ouders

Voor de ouders is de organisatie van een ouderavond over het probleem over het algemeen voldoende. Omdat echter niet alle ouders op deze manier (kunnen) worden bereikt, is het zaak om regelmatig in de nieuwsbrieven aandacht aan het probleem te besteden.

Het belangrijkste advies aan alle ouders is, om, wanneer hun kind vertelt dat het wordt gepest, te vragen wie het doet, wat zij doen en waar zij het doen. Deze informatie geven ze door aan de leerkracht, waarna de school de afgesproken handelwijze toepast.

Bij ons op school is in gesprekken met meerdere ouders, leerkrachten en de MR gebleken dat wij vinden dat het voorkomen van pestgedrag iets is wat wij met elkaar doen. School, ouders en kinderen. Wij spreken elkaar aan op deze verantwoordelijkheid.

Preventie

Wij hebben op school duidelijke regels in de klas, deze zijn ook zichtbaar in de vorm van de drie basisregels en deze worden besproken met de kinderen.

Wij informeren ouders op school via de nieuwsbrief over pesten en organiseren ouderavonden wanneer dat nodig is.

Wij hebben op school een anti-pestcoördinator.

Wij besteden op school in de Wijweek (week tegen pesten) extra aandacht aan goede omgangsvormen, sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen bij ons op school.

Wij oriënteren ons een methode sociaal-emotionele ontwikkeling waarin mediawijsheid en preventief omgaan met pestgedrag onderdeel van is. (wens ingang nieuwe methode is schooljaar 2019-2020)

Mogelijk pestgedrag is onderdeel van de agenda van de Leerlingenraad bij ons op school. De LR komt 6 keer per jaar bijeen. Mogelijke signalen van pestgedrag worden direct in de teamvergadering teruggekoppeld.

Rol van de antipestcoördinator (apc)

Anti-pestcoördinator

Dhr. John Oerlemans, directeur (cnsderegenboog@vpcotholen.nl)

De apc heeft een actieve rol in het voorkomen en tegengaan van pesten.

De apc zorgt voor de uitvoering van dit protocol.

De apc ondersteunt de leerkrachten bij voorkomende incidenten. Zo nodig en in overleg met het bestuur en de leerkrachten neemt de apc de uitvoerende rol op zich.

Hij betreft de leerkrachten altijd bij de acties en informeert het bestuur.

De apc is naast de leerkrachten, het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Zij kunnen bij de apc incidenten melden en zorgen bespreken.

De apc bespreekt deze meldingen altijd met de verantwoordelijke leerkracht.

Eventueel zoekt de apc samen met de ouders en de leerlingen naar passende hulp en de apc is op de hoogte van het verloop van het hulptraject.

Bronnen

- Bob van der Meer, *Kinderen en pesten, wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Z&K-Uitgevers, 2002. ISBN 90 215 3625 0.
- Bob van der Meer, *School en geweld, oorzaken en aanpak*. Assen: Van Gorcum. ISBN 90 232 3503 7.
- Uitgangspunt voor bovenstaand beleidsplan was het beleidsplan, gemaakt door Linde Langermans, St. Jan de Doperschool, Poeldijkstraat 255, 1059 VL Amsterdam, 020-4080513.
- Europees Expertisecentrum voor Veiligheid, Rosmalen
- Input ouders en leerkrachten pestprotocolouderavond oktober 2018

Websites

www.stoppestennu.nl

Stichting Stop Pesten Nu zet zich in om pesten te stoppen. Hierbij richten zij zich vooral op bewustwording en preventie.

www.weektegenpesten.com

www.pestweb.nl

Geeft informatie aan leerlingen in de bovenbouw. Ook leerkrachten en ouders kunnen er terecht. De site gaat uit van het Transferpunt voor jongeren, school en veiligheid van het APS.

<https://www.schoolveiligheid.nl/po-vo/thema/pesten/>

Stichting School & Veiligheid richt zich op schoolleiders, leraren, vertrouwenspersonen en leerlingen (Pestweb) en wordt gesubsidieerd door het Ministerie van OCW.

Ondertekening

Het pest protocol van CNS De Regenboog is aan de volgende schoolgeledingen ter goedkeuring aangeboden, waarna het aanvaard is, jaarlijks wordt geëvalueerd en op grond hiervan wordt bijgesteld.

Naam en plaats van de school:

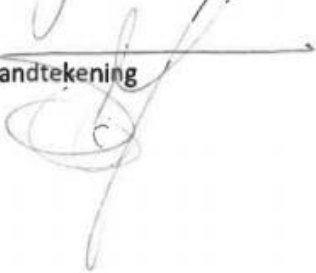
CNS De Regenboog
Molenvlietsedijk 3
4691 HS Tholen

Getekend namens:

Directie/personeel

Naam.....*Yolus Oeykensmans*.....

Handtekening

Medezeggenschapsraad

Naam.....*Jan Willem*.....

Handtekening

Leerlingenraad

Naam.....*Nora R. Tamer*.....

Handtekening

